

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan järjestäytymiskokous 1/2015

Pöytäkirja

Aika	2.6.2015, klo 10.15–13.15
Paikka	MMM, Mariankatu 23, kokoushuone Kartano
Jakelu	Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta
Kutsutut	<u>Jäsenet ja (varajäsenet): paikalla</u> Puheenjohtaja Mika Leppinen , Suomen Kennelliitto ry (<i>varapuheenjohtaja Laura Hänninen, Helsingin yliopisto</i>) <u>Koiratoiminta</u> Tapio Eerola , Suomen Kennelliitto ry (<i>Tapio Toivola, Suomen Palveluskoiraliitto ry</i>) <u>Kissatoiminta</u> Veikko Saarela , Suomen Kissaliitto (<i>Teija Viita-aho</i>) <u>Hevostoiminta</u> Katja Hautala , Suomen Hippos ry (<i>Ismo Kovanen, Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry</i>) <u>Eksoottisten eläinten harrastustoiminta</u> Joonas Gustafsson (<i>Jarmo Tuutti, Suomen eksoottisten eläinten harrastajayhdistysten liitto ry</i>) <u>Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus</u> Tarja Koistinen , Itä-Suomen yliopisto (<i>Anna Hjelm-Björkman, Helsingin yliopisto</i>) <u>Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka</u> Paula Hirsjärvi (<i>Elisa Aaltola</i>) <u>Maa- ja metsätalousministeriö</u> Tiina Pullola (<i>Pirjo Tomperi</i>) <u>Elintarviketurvallisuusvirasto</u> Taina Mikkonen (<i>Marjukka Anttila</i>) <u>Käytännön eläinsuojeluvalvontatyötä tekevä viranomainen</u> Maria Wahlfors , Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö (<i>Jessica Löfgren-Eriksson, Etelä-Suomen aluehallintovirasto</i>) <u>Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö</u> Kati Pulli , SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry (<i>Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia</i>) <u>Käytännön eläinlääkintätyö</u> Mari Vainionpää (<i>Anne Sjöholm</i>) <u>Seura- ja harrastuseläinkauppiat</u> Juha Strengell , Suomen Lemmikki liitto ry (<i>Harri Laakso, Suomen Lemmikki liitto ry</i>) <u>Kuluttajat</u> Timo Niemi , Kuluttajaliitto Oy (<i>Santeri Pienimäki</i>) <u>Eläinsuojeluasiamies Sari Salminen</u> , maa- ja metsätalousministeriö
	Sihteeri Tiina Kauppinen , Eläinten hyvinvointikeskus
	harjoittelija Mathilda Sjöholm , mmm

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.20.
2. Kokous todettiin päätösvaltaiseksi. Kokouksessa oli paikalla 14 jäsentä ja 6 varajäsentä. Läsnäolijat esittäytyivät.
3. Puheenjohtajan alusti neuvottelukunnan toimintaperiaatteista. Tavoitteena on avoin keskustelu, jota käydään kokouksissa luottamuksellisesti. Kokouspöytäkirjat ovat julkisia, mutta niihin ei kirjata jäsenten henkilökohtaisia kantoja. Pöytäkirjat julkaistaan maa- ja metsätalousministeriön verkkosivuilla.

Neuvottelukunnan jäsenet on valittu tehtäviinsä yksityishenkilöinä, jotka ammentavat henkilökohtaisesta asiantuntemuksestaan. Jäsenet edustavat kukin oman alansa/alojensa asiantuntemusta, eivät etujärjestöjään. Erityisasiantuntijuutta vaativissa aiheissa voidaan kuulla asiantuntijoita myös neuvottelukunnan ulkopuolelta.

Neuvottelukunnan työn tavoitteena on eläinten etu. Neuvottelukunta huomioi tavallisimpien seura- ja harrastuseläinten lisäksi myös vähälukuisemmat tai muuten vähemmän huomiota saavat eläinryhmät, kuten kalat, hyönteiset ja pienet nisäkkäät.

Kokousten ulkopuolella neuvottelukunta voi jakaa materiaaleja ja käydä keskustelua tarkoitusta varten perustetussa, suljetussa facebook-ryhmässä. Kokousmateriaalit jaetaan myös sähköpostitse.

Ensimmäiseen kokoukseen oli kutsuttu paikalle sekä jäsenet että varajäsenet. Jatkossa kokouksiin osallistuu ensisijaisesti varsinainen jäsen. Jos jäsen on estynyt, hän ilmoittaa tästä varajäsenelleen, joka osallistuu kokoukseen.

4. Maa- ja metsätalousministeriö ohjeisti neuvottelukuntaa käytännön järjestelyissä. Jäsenten (varsinainen tai varajäsen) matkakustannukset korvataan laskua vastaan. Kokouksista ei makseta palkkiota. Ministeriö voi hyödyntää myös yksittäisten neuvottelukunnan jäsenten asiantuntemusta.
5. Varapuheenjohtaja Laura Hänninen alusti aiheesta mitä eläinten hyvinvointi tarkoittaa. Jo neuvottelukunnan edellisellä kaudella todettiin, että eläinten hyvinvoinnilla voidaan tarkoittaa eri asioita riippuen sitä määrittelevän henkilön taustasta ja näkemyksistä; siksi kertaus eläinten hyvinvoinnin tieteellisestä määrittelystä katsottiin tarpeelliseksi. Hyvinvointi on eläimen oma kokemus sen olotilasta, positiivisten ja negatiivisten kokemusten summa, jatkumo huonon ja hyvän voinnin välillä. Hyvinvoinnin parantamiseksi eläimelle voidaan antaa positiivisia tai poistaa negatiivisia kokemuksia. Lähtökohtaisesti eläimelle on tarjottava elämisen arvoinen elämä. Lainsäädännön määrittämä eläintenpidon minimitaso ei ole hyvinvoinnin tae, vaan yhteiskunnallisen keskustelun ja päätöksenteon tulos.

Eläimen hyvinvointia voidaan määrittää ja mitata. Hyvinvoinnin määritelmät ovat kehittyneet viime vuosikymmenten aikana. Nykyään yleisesti hyväksytty määritelmä yhdistää eläimen tunteet ja biologisen toimivuuden. Tutkimus on osoittanut, että eläimillä on tunteita. Eläinten hyvinvoinnin tutkimuksessa luonnontieteellisen lähestymistavan lisäksi tarvitaan myös humaani- ja yhteiskuntatieteitä. Luonnontiede ei esimerkiksi pysty ratkaisemaan, mikä on eläimelle tarpeetonta kipua, tuskaa tai kärsimystä; se on eettinen kysymys. Eläinten hyvinvointitiede ei ole arvovapaata, vaan sen tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia.

Hyvinvointia voidaan tutkia mm. soveltavan käyttäytymistutkimuksen ja kogniotutkimuksen menetelmin, tai eläimen terveyttä ja suorituskykyä mittaamalla. Terveys ja suorituskyky sinällään ovat karkeita mittareita hyvinvoinnille; kliinisesti sairas eläin ei voi hyvin, mutta myöskään kaikki terveet eläimet eivät voi hyvin. Eläin ei välttämättä kuitenkaan kärsi alemmasta suoritusasosta.

Hyvinvointia ei voi kuvata vain yhdellä mittarilla. ”5 vapautta” hyvinvoinnin määritelmänä kattaa muut paitsi eläimen positiiviset kokemukset. Tuotantoeläimille on olemassa

kokonaisvaltaisia hyvinvointimittareita; vastaava mittaristo on tehty löytökoirille ja on kehitteillä myös hevosille.

Neuvottelukunta totesi, että edellisellä kaudella tehty eläinten hyvinvoinnin määritelmä on edelleen hyvä ja toimiva. Määritelmä esiteltiin uusille jäsenille ja käytiin lyhyesti läpi. Moni neuvottelukunnan jäsen on käyttänyt määritelmää omassa työssään (opetuksessa, koulutuksessa, yleisöluennoilla jne) ja kokenut sen hyödylliseksi. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on selkeyttänyt oman määritelmänsä alkuosaa patologisten muutosten osalta; tämä on mahdollista tehdä myös seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin määritelmälle. Asiaan palataan seuraavassa kokouksessa.

6. Neuvottelukunta keskusteli alkavalla kaudella käsiteltävistä aiheista. Eläinsuojelulakiuudistus tulee määrittämään kokousten sisältöä tulevalla kaudella, mutta muillekin aiheille jäänee tilaa. Ehdotettuja aiheita olivat muun muassa eläinten koulutusmenetelmät ja käyttäytyminen koulutusilanteissa; eläinten koulutuksen ja tapakasvatuksen käsitteenmäärittely; eläinten jalostus ja sen määrittely; eläinten inhimillistäminen; eläimen valmistelu kilpailutilanteeseen ja palauttaminen siitä; kilpailutoiminnan vaikutuksen eläinten hyvinvointiin; ravihevosten hyvinvoinnin edistäminen ja hevosilla käytettävien varusteiden hyvinvointivaikutukset; kuluttajan oikeus saada tietää eläimen perinnöllisistä terveysongelmista eläimen hankkimisen yhteydessä sekä myyjän vahingonkorvausvastuu; kuluttajansuojalain soveltaminen elävään eläimeen ja eläimen juridinen asema; keskustelu eläinten hankkimisesta lemmikiksi yleensä (millä perusteilla ja pohjatiedoilla lemmikkejä hankitaan; miten vastuullista lemmikin hankintaa saadaan nostettua julkisessa keskustelussa); keskustelu siitä, millaista tietoa eläinten hyvinvoinnista toivotaan annettavan koululaisille nyt, kun eläinten hyvinvointi on mainittu perusopetuksen opetussuunnitelmassa.
7. Neuvottelukunta pohti lausunnon antamista hallituksen esitykseen laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta ja luonnonsuojelulain muuttamisesta. Pirjo Tomperi maa- ja metsätalousministeriöstä kertoi lain sisällöstä ja asetuksen vaikutuksista. Komissio valmistelee listan haitallisista vieraslajeista vuoden 2015 loppuun mennessä. Listalla tulee olemaan muutamia meilläkin esiintyviä lajeja, ja listalle joutuvan lajin esiintyminen Suomessa edellyttää viranomaisen ryhtymistä tarvittaviin toimenpiteisiin. Kyseinen lista koskee vain ns. haitallisia vieraslajeja. Suomi voi halutessaan valtioneuvoston asetuksella säätää myös muista haitallisista vieraslajeista, joiden suhteen noudatetaan samoja toimenpiteitä kuin listalla mainittujen haitallisten vieraslajien osalta. Tällä hetkellä komission listalla ovat muun muassa pesukarhu, kauluskaija, munkkiaratti, siperianmaaorava sekä pari yleistä akvaariorapulajia. Suomi ei yksin voi vaikuttaa listan lopputulokseen, koska kyseessä koko EU:n yhteinen lista. Lista ei tule sisältämään tulokaslajeja.

Neuvottelukunta keskusteli koirasusiristeymien tunnistamisesta, tarpeellisuudesta ja haitallisuudesta Suomessa. Todettiin, että koiran risteytyminen luonnon susipopulaation kanssa voi lisätä suden kesyyttä; suden risteyttäminen koiran kanssa taas tekee risteymäkoirasta aran, mikä ei ole koiran hyvinvoinnille hyväksi. Koirasuden hyvinvointia ja tarpeiden tyydyttymistä ei pystytä takaamaan. Vieraslajilistalla haetaan kuitenkin luonnonsuojelullista näkökulmaa, eläinten hyvinvointi ei ole siinä pääasiassa.

Todettiin, että haitallisten vieraslajien syntyä on pyrittävä ehkäisemään ennalta. Jo olemassa olevien haitallisten vieraslajien poiston on tapahduttava parhain mahdollisin keinoin ja vain, jos siitä on oikeasti hyötyä. Poiston tulee tapahtua viranomaisen toimesta ja/tai valvonnassa. Pohdittiin myös loppuelämänsä kiellettyinä viettävien lajien viimeisten yksilöiden hyvinvointia; miten niille saadaan varmistettua esimerkiksi hyvinvoinnin kannalta tarpeellinen lajitoverin seura. Neuvottelukunta päätti antaa lausuntonsa hyvinvoinnin pohjalta, vaikkei hyvinvointia lakiesityksessä käsitelläkään. Neuvottelukunta ehdottaa, että listalle lisätään punakorvakilpikonnan ja ensimmäisen polven koirasusi. Kansalliseen vieraslajistrategiaan liittyen lausutaan, että kissa ei ole neuvottelukunnan mielestä vieraslaji. Neuvottelukunta suosittelee asiantuntijaraadin käyttöä vieraslajeista päätettäessä. Lausunnossa korostetaan asiallisten lopetustapojen tärkeyttä ja huomautetaan lisäksi, että Suomen ilmasto-olosuhteet eroavat muun Euroopan oloista.

8. Ei muita asioita.
9. Tulevien kokousten ajankohdat sovitaan myöhemmin. Loppuvuoden aikana pidetään kolme kokousta.
10. Puheenjohtaja päätti kokouksen 13.00.

Puheenjohtaja Mika Leppinen

Sihteeri Tiina Kauppinen